

Stelling:

Landbouw moet een volwaardige plek krijgen in stadsuitbreiding Almere

stelling

Almere staat voor de opgave de komende jaren flink uit te breiden. De gemeente moet groeien van 180.000 inwoners nu tot mogelijk 400.000. Een deel van die uitbreiding is gepland in een gebied waar nu landbouwbedrijven floreren (het zogenoemde Spiegelhout). Plan dat gebied nu niet volledig vol met huizen, parken en natuur, maar probeer ook concepten te verzinnen waarin landbouwbedrijven in dit gebied een volwaardige boterham kunnen verdienen. Dat is de gedachte waarmee het project De Smaak van Morgen landbouw en stad nader tot elkaar wil brengen. Enkele betrokkenen reageren.

> **Bert Talens, melkveehouder in Almere:** 'Ja, ik denk wel dat dat kan. Je ziet ook wel eens een park tussendoor, dus dat zou ook een landbouwbedrijf kunnen zijn. Maar je moet wel agrariërs vinden die dat willen. Het hangt ook van de voorwaarden af. Het bedrijf moet op zo'n locatie zitten dat het goed ontsloten is en dat de omwonenden weinig hinder ondervinden van aan- en afvoer op het bedrijf. Het bedrijf moet wel een volwaardige schaalgrootte hebben en kunnen groeien. Misschien niet alleen in bedrijfsomvang, maar bijvoorbeeld op educatief gebied of in zorg. Voor mijn bedrijf kan het misschien ook wel. Maar dan wil ik wel mijn eigen ideeën en doelstellingen kwijt kunnen, dus ik wil niet alleen maar andermans ideeën uitvoeren.'

> **Christian Zalm, landschapsarchitect bij de gemeente Almere:** 'Het is een spannende stelling. Het staat op gespannen voet met wat je overal ziet gebeuren, maar het is interessant om te kijken hoe je dat kunt doen. Almere bestaat uit los van elkaar liggende kernen met bos of open ruimte tussen de kernen. Daar past best landbouw in. We hebben het hier al wel geprobeerd, maar het is slecht gelukt. De geitenboer die er kwam is weer verdwenen. Nu is er wel een stadsboer die ook een gebouw heeft en wat gewassen, maar de percelen liggen her en der verspreid. Als je dan ergens een perceel ziet, weet je niet waar die bij hoort. Het zou een stap verder moeten. Echte bedrijven bij elkaar met de grond er omheen. Ik wil daar wel flink over nadenken en het hier in de gemeente aan de orde stellen. Ik was wel lange tijd sceptisch. Is er wel een boer die dit ziet zitten en kunnen wij de omstandigheden zo maken dat het aantrekkelijk wordt voor ondernemers?'

> **Frans van der Lindeloof, LTO Noord:** 'Het is een edel streven. Maar hoe ga je dat doen? Je moet het gebied eerst 'schoonmaken', het aan de agrarische bestemming onttrekken en dan kun je ruimte geven aan een andere landbouw. Het concept zal anders zijn dan wat we gewend zijn in de reguliere landbouw. Belangrijk is dat zo'n onderneming wel economisch kan functioneren en zichzelf kan bedruipen. Daarnaast moet de ondernemer er geschikt voor zijn. Hij moet bijvoorbeeld de relatie tussen boer en burger willen leggen. Verder is de vraag hoeveel markt er is voor dergelijke boerderijen. Hoeveel boerderijen kan je zo neerzetten? En ook de gemeente moet het willen.'

> **Tineke van den Berg, stadsboerderij Almere:** 'Als stadsboer in Almere wil ik deze stelling natuurlijk volmondig beamen. Immers, naast voedselproductie kan landbouw de stad tal van diensten leveren op het gebied van educatie, natuurbeheer, landschapsverzorging, recreatie, zorg en cultuur. Maar dat geldt niet alleen voor Almere. Binnen tien jaar mag in geen enkele stad stadslandbouw nog ontbreken. Ik ben ervan overtuigd dat dat inzicht groeit. Almere heeft nu de kans om hierin voorop te lopen, door bij de ontwikkeling van de stad ook ruimte en voorwaarden voor samenlevingslandbouw te scheppen.'

> **Carolien Visser, projectleider OostvaardersWold, Flevoland:** 'Helemaal volwaardig kan niet, omdat het gebied deels een andere functie krijgt. In het project OostvaardersWold kan wel extensieve landbouw komen met andere functies, maar de belangrijkste vraag is of de landbouwers het zelf willen. Wij hebben gesprekken met hen

gevoerd. Het is toch een ander type ondernemer, vooral gericht op grootschalige landbouw voor productie op de wereldmarkt. Als zij het wel zien zitten, dan is er voor een beperkt aantal ondernemers de mogelijkheid zich te richten op activiteiten die passen bij de stadsuitbreiding, zoals recreatie of zorg. Hebben zij geen interesse, dan zullen we kijken naar mogelijke (natuur)beheerders in het gebied.'

> Roel Slagter, hoofd projectontwikkeling Amvest: 'Ik zie niets in landbouw tussen de woningbouw. Dat beperkt de woningen en de landbouw te veel. Een groot bedrijf, van meer dan 70 hectare, is ook niets voor de woonconsument. Waar ik wel wat in zie zijn lossere begrenzingsen tussen landbouw, natuur en woningbouw, waarmee je landbouw en woningen meer met elkaar verweeft. Ik denk dan aan een soort lobben, inhammen tussen de woningen, waar bedrijven komen die zich wat meer richten op natuur of op kinderen, zodat kinderen weten dat melk van de koe komt. Het mooist is een gemengd bedrijf, maar daar moeten dan wel andere vormen voor gevonden worden, zodat het ook rendabel is.'

> Jan-Eelco Jansma, projectleider De smaak van Morgen:

'De Almeerse stedeling staat open voor meer betrokkenheid bij de landbouw en het platteland, zo blijkt uit een enquête die in opdracht van De Smaak van Morgen is uitgevoerd. Wij hebben onlangs bijeenkomsten gehouden met inwoners van Almere. Die bevestigen deze (latente) betrokkenheid bij landbouw in hun directe omgeving. Wie moet de handschoenen nu oppakken?

De Smaak van Morgen gaat nu met een netwerk van betrokkenen uit beleid, maatschappij en bedrijfsleven vormen van stadslandbouw in Almere uitwerken. Twee partijen hebben daarin een sleutelfunctie: het bedrijfsleven (agrarisch maar ook projectontwikkelaars) en de politiek (beleid). Van het bedrijfsleven verwachten we doordachte concepten die aansluiten bij de behoefte van de stedeling en zijn motivatie. De locatie moet toegankelijk zijn en passen in het landschap. Landbouwgrond in de periferie van de beoogde stadsuitbreiding is veelal in handen van projectontwikkelaars. Nieuwe concepten met landbouw kunnen voor hen een interessante basis voor investering zijn. De politiek moet durf tonen, omdat de ruimtelijke ordening, planologie en regelgeving moeten veranderen. Zo laten bestemmingsplannen vaak geen ruimte over voor aanvullende belevingslandbouw.'